

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дисертації «Феноменологічна герменевтика як антропологічний метод» Патина Івана Ярославовича, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 Філософія

1. Актуальність теми дисертації. Сучасна ситуація у галузі гуманітарних наук означена домінуванням натуралістичних і позитивістських моделей пізнання, що відіграє негативну роль і у теоретико-пізнавальному вимірі, і у практиці організації самих різноманітних соціальних установ і інститутів. Феноменологічна герменевтика ставить завдання виробити принципово інший тип методологічного мислення, який дозволяє розглядати людину не як об'єкт дослідження, а як істоту, історично й мовно вкорінену культурні практики, смисли яких не конструюються довільно, а відкриваються у процесі переживання, інтерпретації та саморозуміння. Саме тому феноменологічна герменевтика набуває значення антропологічного методу, здатного схопити цілісність людського досвіду у його екзистенційному, культурному та символічному вимірах.

У сучасних міждисциплінарних дослідженнях зростає усвідомлення обмеженості суто емпіричних або формалізованих моделей пояснення людського досвіду. Методологічний потенціал феноменологічної герменевтики виявляється у філософській антропології, психології, психіатрії, естетиці, культурології, екологічному мисленні та когнітивних науках, у яких сутнісно важливим є осмислення досвіду як живої, смислово насиченої цілісності. Феноменологічна герменевтика дозволяє зберегти напругу між універсальністю смислу і його історичною конкретністю, між індивідуальним переживанням і культурною традицією.

Отже, дисертація присвячена важливій темі, що потребує ретельного дослідження, а також поглиблює знання про філософські засоби і форми

виховання теоретичної думки за потреб сучасності. Мету, завдання та методи дослідження визначені у відповідності до зазначеної актуальності.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертація виконана відповідно до загального напряму науково-дослідницьких робіт кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного у рамках теми наукової роботи кафедри «Багатоманітність філософських дискурсів сучасності» (протокол засідання кафедри філософії імені професора Валерія Скотного від 27 жовтня 2020 р.). Тему дисертації затвердила вчена рада Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 3 від 13.01.2022 р.).

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукові положення та висновки дисертації є обґрунтованими і достовірними, достатньо аргументованими, логічними й переконливими. Належний фаховий рівень роботи забезпечено відповідною теоретико-методологічною основою, джерельною базою, поєднанням філософських та загальнонаукових методів дослідження.

4. Наукова новизна результатів дослідження.

Наукова новизна роботи полягає у філософсько-антропологічному обґрунтуванні феноменологічної герменевтики як методу аналізу людського досвіду та у виявленні смислового простору освітньої взаємодії як феноменального поля конституції суб'єктивності та інтерсуб'єктивності.

Новизна наукових результатів дисертаційного дослідження конкретизується у таких положеннях:

вперше:

– обґрунтовано філософську герменевтику як методологію філософської антропології, що дозволяє вивчати людську природу крізь призму взаємодії

інтенційності та інтерпретації, враховуючи вплив історичного, культурного та мовного контекстів;

– розкрито діалектику поєднання феноменологічних концептів інтенційності та життєсвіту з герменевтичними принципами інтерпретації й історичності;

– досліджено інтеграційні можливості феноменології та герменевтики для розуміння досвіду і свідомості у контексті інтерпретативних процесів у мистецтві;

– виявлено методологічний принцип приховування/укриття у якості антропологічної ідеї, що становить онтологічну основу герменевтичного кола і обумовлює неможливість остаточної завершеної інтерпретації;

– запропоновано інтегровану модель феноменологічної герменевтики для удосконалення ситуації у сучасній системі освіти;

уточнено:

– взаємозв'язок феноменологічного принципу «повернення до самих речей» та герменевтики у процесі аналізу смислотворення у екзистенційному вимірі;

– концепти інтенційності та життєсвіту у якості антропологічних ідей;

– розуміння ролі історичного, культурного та мовного контекстів у становленні особистості;

– значущість герменевтичного розуміння для аналізу процесів саморефлексії та формування особистості;

набуло подальшого розвитку:

– розкриття проблематики емоційного інтелекту у контексті антропологічної спрямованості освіти;

– розуміння інтерпретаційних процесів як спілкування;

– виявлення філософсько-антропологічного потенціалу мистецтва як привілейованого простору екзистенційного розкриття людського буття, в якому інтеграція феноменології та герменевтики набуває своєї найбільшої смислової інтенсивності.

5. Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення результатів дисертаційної роботи визначається новизною постановки дослідницьких завдань та відповідністю потребам сучасної ситуації у філософії та у способах організації культурних та освітніх установ. Запропоновані ідеї здатні орієнтувати педагогічні практики у напрямку пошуку адекватних шляхів формування розумово-інтерпретаційної культури, що сприяє встановленню толерантної атмосфери спілкування як у малих соціальних групах, так і у масштабі цілісного суспільства.

6. Повнота опублікування результатів дисертації

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Патин І.Я. Співвідношення між поняттями розуміння, інтерпретація, пояснення. *Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філософія»*. 2023. № 47. С. 130-144.
2. Патин І. Досвід у філософії: від метафізичних основ до феноменологічної герменевтики. *Актуальні питання філософії та соціології*. 2025. № 52. С. 116-122.
3. Патин І. Герменевтика як подія сенсу: між мовою, буттям та історією. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: «Філософія». 2025. №28. С. 5-62.

Опубліковані праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Патин І.Я. Естетичний досвід як шлях до ідентичності. *Філософія і культура в антропологічних вимірах сучасності : зб. тез доп. XIII наук. конф. з нагоди Всесвіт. Дня Філософії (UNESCO), 22–23 листоп. 2024 р.* / М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т науки і технологій, каф. Філософії та українознавства, КЗВО «Дніпров. акад. музики» ДОР, Ін-т світ. культури, КЗВО «Дніпров. акад. неперерв. освіти» ДОР, кафедра Філософії. Дніпро: УДУНТ, 2024. С. 241-243.
5. Патин І.Я. Поетичний твір як подія істини. *Філософія в сучасному світі: Матеріали V Міжнародної науковопрактичної конференції, 22–24 листопада*

2024 р. / Ред. кол. О.О. Дольська, Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, [та ін.]. Харків, 2024. С. 112-113.

6. Патин Іван. Совість – як допуск до абсолюту. Гуманізм. Людина. Совість. : матеріали XXXII-х Міжнародних людинознавчих філософських читань / редкол.: В. С. Возняк (гол. ред.), В. В. Лімонченко, М. С. Галушак ; ДДПУ ім. І. Франка, Кафедра філософії, соціології та політології імені проф. Валерія Скотного. Дрогобич, 2025. Кн. 2. С. 57-59. URL: <http://ir.dspu.edu.ua/jspui/handle/123456789/8237>

7. Патин І. Освіта як феноменологічний простір самості: від Гусерля до сучасних гуманітарних практик. *Філософія в сучасному світі : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 21–23 листопада 2025 р.* / Ред. кол. О.О. Дольська, Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, [та ін.]. Харків, 2025. С.119-122.

7. Апробація матеріалів дисертації.

Основні положення дисертації були представлені на численних всеукраїнських та міжнародних конференціях, семінарах і наукових читаннях кафедри філософії ДДПУ ім. Івана Франка, зокрема:

1. XXX Харківські міжнародні сквородинівські читання «Мандрівник трьома світами Григорій Сковорода: творчість Сковороди в контексті світової філософії. До 300-річчя з дня народження» (Харків, 9 жовтня 2022 р.). Тема виступу: «Проблема символу у філософії Г.С. Сковороди»;

2. XXXII Міжнародні людинознавчі філософські читання «Гуманізм. Людина. Совість» (Дрогобич, 22-23 жовтня 2022 р.). Тема виступу: «Совість як допуск до Абсолюту»;

3. Міжнародні людинознавчі філософські читання «Гуманізм. Людина. Честь» (Дрогобич, 4-5 листопада 2023 р.). Тема виступу: «Феномен честі на прикладі інтерпретацій у світовій культурі образу Дон-Кіхота»;

4. Всеукраїнська (з міжнародною участю) наукова конференція «Філософія Імануїла Канта і сучасність» (до 300-річчя з дня народження

філософа). (Дрогобич, 20-21 квітня 2024 року). Тема виступу: «Кант розчакловує етику»;

5. Всеукраїнська (з міжнародною участю) наукова конференція «Філософія Людвіга Андреаса Фойєрбаха і сучасність» (до 220-річчя з дня народження філософа) (1804-1872). (Дрогобич, 22 червня 2024 року). Тема виступу: «Антропологічний атеїзм як справжнє християнство»;

6. Міжнародні людинознавчі філософські читання «Гуманізм. Людина. Інший» (Дрогобич, 12-13 жовтня 2024 р.). Тема виступу: «Нігілізм – це гуманізм»;

7. V Міжнародна науково-практична конференція «Філософські читання, присвячені Всесвітньому Дню філософії та 140-річчю заснування Харківського політехнічного університету» (22-24 листопада 2024 р.). Тема виступу: «Поетичний твір як подія істини»;

8. Всеукраїнська щорічна наукова конференція з нагоди Всесвітнього Дня Філософії (UNESCO) (22-23 листопада 2024 року Дніпро). Тема виступу: «Естетичний досвід як шлях до ідентичності»;

9. Міжнародна науково-практична конференція Полілог культур: філологічна та культурологічна освіта в контексті сталого розвитку (24-25 квітня 2025 р. м. Чернігів). Тема виступу: «Полілог культур на прикладі фільму Джима Джармуша «Патерсон»;

10. Міжнародні людинознавчі філософські читання «Гуманізм. Людина. Душа» (Дрогобич, 18-19 жовтня 2025 р.). Тема виступу: «Воскрешаючи автора: теологічно-герменевтична реабілітація наміру»;

11. VI Міжнародна науково-практична конференція «Філософія в сучасному світі. Філософські читання, присвячені Всесвітньому Дню філософії» (21-23 листопада 2025 р. Харків). Тема виступу: «Освіта як феноменологічний простір самості: від Гусерля до сучасних гуманітарних практик».

8. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Усі результати дисертаційного дослідження, які виносяться на захист, отримані автором особисто. Особистий внесок засвідчено науковою новизною розглянутих ідей, серед яких винятково авторською постає інтегрована модель феноменологічної герменевтики для удосконалення ситуації у сучасній системі освіти, теоретичні засади якої розроблені на ґрунті діалектики поєднання феноменологічних концептів інтенційності та життєсвіту з герменевтичними принципами інтерпретації й історичності.

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Структура дисертації обумовлена специфікою дослідження, логікою розкриття проблеми, метою та завданнями роботи і побудована за проблемним принципом, відповідно до мети та завдань. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, Вступу, 4 розділів з підрозділами, Висновків та списку джерел. Загальний обсяг – 215 сторінок основного тексту. Список джерел налічує 254 найменування.

10. Відомості про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

Дисертаційну роботу Патина І.Я. «Феноменологічна герменевтика як антропологічний метод» 23 лютого 2026 року було перевірено на ознаки академічного плагіату за допомогою інформаційної системи виявлення збігів «Strike- Plagiarism» у відділі інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Результати перевірки: схожість: 3,14 %; коефіцієнт цитування: 10,15%; вилучень: 0 %. У процесі перевірки виявлено збіги з власними науковими публікаціями здобувача, загальноживаною термінологією та посиланнями на використану літературу. Виявлені в роботі текстові збіги не мають ознак академічного плагіату і є правомірними.

11. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року за № 44.

Дисертаційна робота Пати́на Івана Ярославовича «Феноменологічна герменевтика як антропологічний метод», яка подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 Філософія, містить раніше не захищені й одержані особисто автором наукові результати в галузі філософської антропології і філософії освіти, які стосуються філософсько-антропологічного осмислення феноменологічної герменевтики як методу аналізу процесів конституції смислового простору людського буття, що виявляються, зокрема, в освітньому контексті.

Дисертація Пати́на Івана Ярославовича «Феноменологічна герменевтика як антропологічний метод» є самостійною науковою працею, яка за своїм змістом, рівнем новизни й практичним значенням одержаних результатів відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. за № 40 та пп. 5–9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. за № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 Філософія у разовій спеціалізованій вченій раді.

Голова засідання фахового наукового семінару
доктор філософських наук, професор

Надія СКОТНА

